

Győri Ítéltábla

Pf.II.20.088/2021/26/I.

A Győri Ítéltábla a dr. Bardon István ügyvéd (Cím6) által képviselt Felperes1 (Cím2) felperesnek a dr. Grébecz Kristóf Balázs jogtanácsos által képviselt Alperes1 (cím1) I. r. alperes, a dr. Borsfai Ügyvédi Iroda (cím12; ügyintéző: dr. Borsfai Balázs ügyvéd) által képviselt Alperes2 II. r. alperes, valamint a dr. Borsfai Ügyvédi Iroda (cím12; ügyintéző: dr. Borsfai Balázs ügyvéd) által képviselt Alperes3 (cím13) III. r. alperes ellen kártalanítás megfizetése iránt indított perében a Győri Törvényszék 2021. április 6-án meghozott P.20.691/2018/92. számú ítélete ellen az I. r. alperes részéről 95. sorszámon, valamint a II. r. és a III. r. alperesek által 94. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések tárgyában – tárgyaláson – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatja és

- az I. r. alperes által kártalanítás jogcímén a felperesnek fizetendő tőke összeget 111.672.671,- (száztizenegymillió-hatszázhetvenkettőezer-hatszázhetvenegy) Ft-ra, és ennek az elsőfokú ítéletben írt késedelmi kamataira - ;
- a III. r. alperes által kártalanítás jogcímén a felperesnek fizetendő tőkeösszeget 133.681.546,- (százharminchárommillió-hatszáznyolcvanegyezer-ötszáznegyvenhat) Ft-ra, s annak az elsőfokú ítéletben írt késedelmi kamataira leszállítja;
- a felperes által az I. r. alperesnek fizetendő perköltséget 12.600.000,- (tizenkétfmillió-hatszázezer) Ft-ra felemeli;
- a III. r. alperes által a felperesnek fizetendő perköltséget 1.000.000,- (egymillió) Ft-ra leszállítja;
- a felperes által az adóhatóság külön felhívására az állam javára fizetendő feljegyzett fellebbezési és felülvizsgálati illetéket 4.664.600,- (négy millió-hatszázhatvannégyezer-hatszáz) Ft-ra leszállítja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 1.350.000,- (egymillió-háromszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi a II. és a III. r. alpereseket, hogy tizenöt napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 2.350.000,- (kettőmillió-háromszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az I. r. alperes jogelődjének, a jogelőd1nek (a továbbiakban: jogelőd1) 2000. május 23-án kelt engedélye alapján a felperes a helység1 helyrajzi szám1 alatti ingatlanon 412 m² alapterületű felépítményt létesített, amelyet önálló ingatlanként az ingatlan-nyilvántartásba helyrajzi szám2 helyrajzi számon jegyezték be. A vagyongazdálkodó jogelőd1 és az épülettulajdonos felperes a 2005. június 19-én létrejött földhasználati megállapodásban a 2000. június 1-jén kelt területbérleti szerződés hatályát megszüntették. A felépítmény alatti földterület használatáért a felperesnek a megállapodás szerint 2005. július 1-től határozatlan időre havi m²-enként 2.000,- Ft (mindösszesen havi 824.000,- Ft) földhasználati díjat kellett megfizetnie. Az I. r. alperes jogelődjének kötelezettsége volt, hogy biztosítsa a felépítmény mindenkorai tulajdonosának az ingatlan megközelíthetőségét.

[2] A felperes a cím2 határátkelőhelyen a kilépő és a belépő forgalmi sávok között elhelyezkedő épületben a határátkelőhely mindkét oldaláról megközelíthető, éjjel-nappal működő pénzváltót, kereskedelmi egységet, WC- és mosdóhelyiséget üzemeltetett. Úgy tervezte, hogy a 2007. decemberében megkötött újabb szerződése alapján 2008-tól ismételtén árusít autópályamatricát, a WC- és a mosdóhelyiséget pedig vendégei számára fizetőssé teszi.

[3] A felperes a 2006. november 30-án kelt bérleti szerződéssel az épület 160 m² alapterületű büféjét 400.000,- Ft/hónap bérleti díj ellenében, igényt tartva a játékgyár bevétele felére is, a cég1nek, míg a további 7 m² alapterületű részét ajándékshop működtetésére 2007. június 1-étől havi 50.000,- Ft bérleti díj ellenében vállalkozó1 egyéni vállalkozónak adta bérbe.

[4] Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló, 2006. március 15-ei 562/2006/EK rendeletének 22. cikke a belső határok közötti határátkelőhelyein a forgalom akadályainak megszüntetését előírta, különösen a nem kizárólag a közúti közlekedésbiztonság miatt elrendelt sebességkorlátozások megszüntetésével. Az említett EK rendelet végrehajtására kiadott 2057/2007. (III.31.) Korm. határozat 3. pontja azt írta elő, hogy 2007. december 1-ig, Magyarország teljes jogú schengeni taggá válásáig a belső határszakaszokon megszűnő határátkelőhelyeken készítsék elő a közlekedést akadályozó létesítmények elbontását. Az akadálymentesítést két ütemben tartották megvalósíthatónak; az I. ütemben az ideiglenes forgalmi rend bevezetésével ideiglenes forgalomtechnikai eszközökkel az akadálymentes közlekedés minimális feltételeit kívánták biztosítani, a magasépítési létesítmények elbontása nélkül, majd a II. ütemben a

végleges útpályák (pihenőhelyek) kiépítését a magasépítési létesítmények szükségszerű elbontásával, telekalakítással tervezték.

[5] A határátkelőhelyet érintő tervezési folyamatba a felperest nem vonták be. 2007. őszén értesült arról, hogy a határátkelőhelyek forgalmi rendje meg volt változni, s az általa használt építmény elzárása várható. Az akadálymentes átmenő forgalmi sávok kialakítására 60 km/h sebességkorlátozással 2007. december 20-áig sor került. A felperes ingatlanát mobil betonelemekkel, behajtási lehetőség nélkül a forgalmi sávoktól elzárták, az az utasforgalom számára azóta sem megközelíthető.

[6] 2008. január 7-én a jogelőd1 mint bérbeadó, valamint a felperes mint bérlő 2008. december 31-ig határozott időtartamra bérleti szerződést kötöttek 3 db 5 m2 földterület bérbeadására autópálya matrica árusító, illetve pénzváltófülkék elhelyezése céljából; a bérleti díj havi 90.000,- Ft volt. A szerződés lejártá után a felperes a fülkéket jogalap nélküli birtokosként tovább üzemeltette. Mindemellett a felperesnek már nem kellett fizetnie havi 824.000,- Ft földhasználati díjat.

[7] A helyrajzi száml alatti ingatlanon fennálló vagyonkezelői jog az I. r. alperes vagyonkezelési szerződése 2008. október 30-án kelt módosításával 2009. október 26-ától kezdődően illeti meg a III. r. alperest, amely a felperes épületének elzárását fenntartotta.

[8] A bérleti szerződések megszűnése miatt a bérlők a felperes ellen kártérítési igényt érvényesítettek. A cég1 felé a felperes 27.789.000,- Ft kártérítés megfizetését vállalta, melyből 10.000.000,- Ft-ot teljesített, míg vállalkozó1-el 3.849.500,- Ft megfizetésében állapodott meg, melyből 2.000.000,- Ft-ot fizetett meg.

[9] A felperes a per megindításakor a cég1 és vállalkozó1 pertársakkal együtt érvényesített kártérítési igényt az I. r. alperessel, valamint a jelenlegi III. r. alperessel szemben. A Győri Törvényszék 31.G.20.262/2011/38. számon meghozott ítéletével valamennyi felperes keresetét elutasította, az összes alperest érintően. A Győri Ítéltábla Gf.II.20.261/2012/10. számú rész- és közbenső ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az I. r. alperest kártalanítási kötelezettség terheli a helysége1 helyrajzi számlú ingatlanon betonelemek elhelyezésével a felperesnek okozott kárért. Ezt meghaladóan a törvényszék ítéletét helybenhagyta, a kártalanítás összegére nézve pedig az elsőfokú bíróságot az eljárás további folytatására hívta fel. Úgy foglalt állást, hogy a felperes a régi Ptk. 108. § (2) bekezdésén alapuló kártalanítási igényt érvényesíthet. A megismételt eljárásban a Győri Törvényszék G.20.329/2013/80. számú ítéletével kötelezte az I. r. alperest a perbeli ingatlan megvásárlásra 137.230.000,- Ft vételáron, valamint 525.255.490,- Ft kártalanítás, s ennek kamatai megfizetésére. A Győri Ítéltábla Gf.II.20.181/2016/9/I. számú ítéletével az ítéletet részben megváltoztatta, s a marasztalási összeget 419.219.833,- Ft tőkére, és annak kamataira leszállította.

[10] Az I. r. alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Pfv.IV.21.608/2017/6. számú végzésével a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, s a törvényszéket új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Hangsúlyozta, hogy az I. r. alperes jogelődje az ingatlan vagyonkezelője csak 2009. október 26-ig volt, s ettől az időponttól kezdődően nincs terhére róható jogellenes magatartás, ugyanis még az elvi

lehetősége is megszűnt annak, hogy intézkedése a károkozás folyamatát megszakítsa. Mivel az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (Ávt.) 2. § (2) bekezdése szerint központi költségvetési szerv bármely dolog tulajdonjogát az állam javára szerzi meg, ezért álláspontja szerint az ítélőtábla ítélete jogszabálysértően rendelkezett az I. r. alperes tulajdonjogának bejegyzéséről adásvétel címén. A végzés értelmében nem mellőzhető a Alperes2 perben állása, így a megismételt eljárásban a felperesnek nyilatkoznia kell, perbe kívánja-e vonni, majd, ha ez megtörtént, úgy a Alperes2 nyilatkozatát be kell szerezni. A törvényszék csak ezután kerül abba a helyzetbe, hogy megítélje, a régi Ptk. 108. § (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén a felperes ingatlanmegvásárlásra vonatkozó igénye miként teljesíthető. A Kúria iránymutatása értelmében az elmaradt haszon megtérítése címén előterjesztett kereset elbírálása során a töredékévre vonatkozó számítás kapcsán a felperest elmaradt haszon jogcímén megillető összeget a szükséghez képest igazságügyi szakértő kirendelésével kell meghatározni.

[11] Az elsőfokú bíróság előtt folytatódó eljárásban a felperes elmaradt haszon jogcímén az I. r. alperest 184.511.565,- Ft kártalanítás és kamata, míg a II. r. és a III. r. alpereseket egyetemlegesen 234.707.768,- Ft kártalanítás és kamata megfizetésére kérte kötelezni. Kérte a II. r. és a III. r. alperesek egyetemleges kötelezését az érintett ingatlan megvásárlására 137.230.000,- Ft vételáron. A felperes elmaradt haszna megfizetését négy tétel: az autópálya matrica értékesítése, a pénzváltási tevékenység, a fizetősre tervezett illemhely, valamint a kieső bérleti díj kapcsán kérte. Álláspontja szerint igényét időarányosan kell megosztani az alperesek között.

[12] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. r. alperes álláspontja szerint a kártalanítás összege egyszerűen időarányos módon nem osztható meg, valamint vitatta az elkészült igazságügyi könyvszakértői véleményt. A II. r. és a III. r. alperesek elsődlegesen elévülésre hivatkoztak, másrészt pedig véleményük szerint őket érintően nincs olyan magatartás, mely kártalanítási fizetési kötelezettséget alapozna meg. Utaltak arra is, hogy felelősségük nem alapulhat olyan nyilatkozatokon, peradatokon, amelyek a pernek a még részvételük nélkül zajló szakaszában keletkeztek. Felelősségükre vonatkozóan a Kúria végzése nem tett megállapítást, az legfeljebb az I. r. alperes felelősségét korlátozta, azonban a korábbi vagyonkezelő magatartásából nem következethető az ő magatartásuk.

[13] Az elsőfokú bíróság a keresetet részben ítélte meg alaposnak. Hivatkozott arra, hogy felhívására a felperes perbe vonta II. r. alperesként a Alperes2ot, míg III. r. alperesként a jelenlegi vagyonkezelőt, a Alperes3ot. Figyelemmel arra, hogy a Kúria hatályon kívül helyező végzésében az I. r. alperes kártalanítási kötelezettségét időben behatárolta, a felperes pedig keresetében a kártalanítással érintett négyéves időszak további része tekintetében a II. r. és a III. r. alperesek egyetemleges marasztalását kérte, a felperes indítványára a korábban elkészült igazságügyi könyvszakértői vélemény kiegészítését rendelte el.

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. r. alperest, hogy harminc napon belül fizessen meg a felperesnek kártalanítás jogcímén 142.135.752,- Ft tőkét, és ennek az összegnek a középarányosan 2008. november 1-től a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. A III. r. alperest arra kötelezte, hogy harminc napon belül fizessen meg a felperesnek 185.133.889,- Ft tőkét, és ezen összeg után középarányosan 2010. november 1-jétől a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző

utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Kötelezte a III. r. alperest a II. r. alperes javára a perbeli ingatlan megvásárlására, illetve arra, hogy harminc napon belül fizessen meg a felperesnek 137.230.000,- Ft vételárat; a II. r. alperest ennek tűrésére, a felperest pedig az ingatlannak a vételár megfizetését követő nyolc napon belül a III. r. alperes birtokába bocsátására kötelezte. Megkereste az ingatlan-nyilvántartást vezető hatóságot az ingatlan vételára megfizetésének igazolását követően a felperes tulajdonjogának törlése, és a II. r. alperes tulajdonjogának adásvétel jogcímén bejegyzése céljából. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[15] Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a régi Ptk. 108. § (1) bekezdéséből következően az ingatlan tulajdonosát az akadályoztatás (korlátozás) mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg, a jogerős közbenső ítélet tartalma miatt pedig az I. r. alperes kártalanítási kötelezettsége már nem volt vitatható. Emellett a II. r. alperes, mint absztrakt jogalany önálló cselekvőisége kizárt, ezért sem a felperest érintő korlátozás megvalósításáért, sem annak fenntartásáért közvetlenül nem felel, így a kártalanítás megfizetésére irányuló keresetet a II.r. alperessel szemben a törvényszék elutasította. A III. r. alperes felelősségét pedig az alapozza meg, hogy az ingatlan korlátozását fenntartotta, az épület megközelíthetőségét, működtetését nem tette lehetővé. Utalt még arra is, hogy bár a II. ütem nem valósult meg, azonban, ha megvalósulna, a III. r. alperesnek ez esetben sem lenne technikai lehetősége az útsávok közötti épület megközelíthetőségét biztosítani. Arra tekintettel, hogy a korlátozást jelentő technikai megoldás megvalósítása, fenntartása jogszabályon alapul, a kialakult helyzet nem jogellenes, viszont az állami szervnek kártalanítást kell fizetnie, illetőleg az ingatlan állam javára megvásárlására kötelezhető.

[16] Az elsőfokú bíróság a II. r. és a III. r. alperesek elévülési kifogása kapcsán felhívta a régi Ptk. 326. és 327. §-ait, és abból indult ki, hogy a III. r. alperessel szembeni kártalanítási igényt a korlátozás fenntartása alapozza meg. A III. r. alperes vonatkozásában a követelés elévülése 2009. október 27-én kezdődött. A III. r. alperes eredetileg is perben állt, a korábbi perindítás az elévülést megszakította, azonban a Győri Ítéltábla Gf.II.20.261/2012/10. számú rész- és közbenső ítélete a vele szembeni kártalanítási igényt jogerősen elutasította, s így az elévülési idő újra kezdődött. A törvényszék kiemelte, hogy a követelésnek a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti érvényesíthetősége nem csupán perlési lehetőséget, hanem a teljesítés követelhetőségét is jelenti, továbbá ugyanarra az időszakra a felperes kártalanítást egyszerre a korábbi és a későbbi vagyonkezelőtől nem kérhetett. A kár már a betonelemek elhelyezésével, a korlátozással bekövetkezett, a vagyonkezelői szerződés módosítása azonban a Kúria álláspontja szerint érintette és időben is behatárolta az I. r. alperes kárfelelősségét. Ugyan a felperes eredetileg 2016-ig követelt kártalanítást, de a Kúria határozatából világossá vált számára, hogy erre csak 2017. december 31-ig van lehetősége. A jogerős rész- és közbenső ítéletet követően a felperesnek az I. r. alperes kártalanítási kötelezettségének időbeli behatárolásával nem kellett számolnia, a korábbi és a jelenlegi vagyonkezelő kártalanítási kötelezettsége kapcsán a bírói döntésekben mutatkozó ilyen szintű eltérés pedig javára menthető okot jelent, amely megalapozza a III. r. alperessel szembeni igénye elévülésének nyugvását. Mivel nem vitásan a Kúria határozatának kihirdetésétől számított egy éven belül perbevonta a III. r. alperest, a 2009. október 26-át követő időszakot érintő követelés nem évült el.

[17] Az ingatlanra vonatkozó igény tekintetében a régi Ptk. 108. § (2) bekezdése alapján - figyelemmel az aggálytalan szakértői véleményre - kötelezte a III. r. alperest, hogy 137.230.000,- Ft vételáron azt a II. r. alperes javára vásárolja meg.

[18] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a jogszerű károkozás következményét képező kártalanítás a jogellenes károkozás következményét jelentő kártérítésnél szűkebb körű, amiből következően a felperes nem hivatkozhatott a teljeskörű kártérítés elvére. Vizsgálni kellett, a felperes mely gazdasági tevékenységek alapján érvényesíthet kártalanítási igényt, valamint azt is, az alperesek kártalanítási kötelezettsége mely időszakokra vonatkozik.

Vitathatatlan, hogy a kereskedelmi egység, a pénzváltó, az illemhely kialakítása az ingatlan elzárását megelőzően megtörtént. Eletszerű, hogy a felperes profitorientált gazdálkodó szervezetként az illemhely használatából bevételt remélt. Autópálya matricát 2007. előtt valamint a lezárást követően is árusított. A pénzváltó tevékenység kulturált környezetben szintén tovább folytatódott volna az elzárt ingatlanban. Mindemellett tartós bevételi forrást képeztek volna a bérleti díjak.

[19] A törvényszék hangsúlyozta, hogy a felperesnek kármegelőzési, kárenyhítési intézkedések meghozatalára előzetes lehetősége nem volt, őt szinte kész tények elé állították. A felépítményt érintő beruházások az elzárás időszakára befejeződtek, a felperes nagy várakozással tekintett a jövőbe. Bár a cég vezetése tudhatott a schengeni csatlakozásról, az nem feltétlenül jelentette az épület teljes elzárását, a gazdasági tevékenység ellehetetlenülését. A határátkelőn felkínált ún. piros folyosós épület el nem fogadása nem jelenti a kárenyhítési kötelezettség megsértését, figyelemmel arra, hogy az I. r. alperes jogelődje csak egy évre szóló bérleti szerződést ajánlott, másrészt pedig a bontást előírányzó II. ütem észszerűtlenné tette volna további beruházások elvégzését. A kárenyhítés körében a felperes a rendelkezésére bocsátott három, egyenként 5 m² alapterületű helyiségben korlátozottan tovább folytatta tevékenységét. A törvényszék úgy ítélte meg, hogy a felperes legfeljebb beruházásai megtérülésének idejéig (4 évre) érvényesíthet elmaradt haszon iránti követelést, ami 2011. év végével esik egybe.

[20] Az elmaradt haszon tekintetében az elsőfokú bíróság utalt a régi Ptk. 355. § (4) bekezdésére, és leszögezte, ítéletét a kirendelt szakértő1 igazságügyi könyvszakértő többször kiegészített szakvéleményére alapította. Kiemelte, hogy valamely ténylegesen meg nem valósult gazdasági tevékenység elmaradt hasznának megállapítása nagyjából csak valószínűsítésen, becslésen alapulhat. Nem kifogásolható, hogy a szakértő élt a becslés, a valószínűsítés módszerével; ellenkező esetben a kártalanítás összege szakértői úton nem volna meghatározható, tehát a felperes általános kártérítésre tarthatna igényt. Az elsőfokú bíróság véleménye szerint kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani a felperes épülete egyedi, speciális, kedvező helyzetének. 2000-ben a cím2 határátkelőn több, mint tizenegymillió ember haladt át, és ez a szám a perbeli időszakig csak növekedhetett. Az utóbb néhány km távolságban létesített cég5 azért lehet olyan népszerű, mert a felperes épülete nem működik. Az érintett épülethez hasonló helyet üzemeltető, ugyanolyan tevékenységű cég a régióban nincs is. Az I. r. alperes a szakvélemény megalapozott vitatását alátámasztó adatokat nem szolgáltatott, csak elméleti, módszertani vitát folytatott. A szakértő viszonyításként nyilvánosan elérhető cégalapadatokkal dolgozhatott, s az I. r. alperes is elismerte, hogy tiszta profilú, „levizsgált” vállalkozások adatait nem tudta volna szolgáltatni.

[21] A módszertan kapcsán a törvényszék elfogadta azt a szakértői álláspontot, hogy az összehasonlítás alapjául szolgáló más vállalkozások tekintetében nem az adatok nominális mértéke az összehasonlítás alapja, mivel az ennek háttérében meghúzódó közgazdasági és számviteli folyamatok nem ismertek, s az időmúlás miatt nem is reprodukálhatóak. A cél

csupán egy átlagos növekedési ütem kimunkálása lehetett, melynek alapján a felperes gazdálkodási adatainak vélhető növekedése becsülhető. A szakértő a különböző tevékenységek közvetlen eredményességét vizsgálta, azaz a tevékenységből eredő bevételeket és a velük közvetlen kapcsolatban lévő költségeket mutatta ki, azaz nem vállalkozás szintű, hanem tevékenység szintű eredményességgel kellett számolnia. A pénzváltási tevékenység összefüggésében a szakértő értékelte a felperes által teremtett kulturált környezetet, ugyanakkor a schengeni csatlakozás hatásait is. Nem lehet kiindulni önmagában a határátkelő nagy forgalmából, ugyanis a schengeni csatlakozás után az elveszítette megállásra kényszerítő jellegét. A szakértő helyesen mutatott rá arra, hogy a tervezett utazások résztvevői is minél gyorsabban igyekeznek átlépni a határt, miként arra is, hogy valamely szervezett csoport kedvezőbb árfolyamot tud a pénzváltásnál kialakítani, ha az utazás megkezdése előtt egyben nagyobb összeget vált, végül arra is, hogy a bankkártyás fizetés idővel nagyon elterjedté vált. Mindemellett a schengeni csatlakozás hatásai csak fokozatosan érvényesültek, a felperes épülete pedig közvetlen útmenti szolgáltatóhelyként funkcionált volna, legalábbis a II. ütem megvalósulásáig. A legalább részben hasonló tevékenységet végző cégekről megállapítható, jelentősen növekedtek, a szakértő pedig a szélsőséges értékek elhagyásával törekedett a megfelelő átlag kimutatására. A 2006. évi bevételadathoz alkalmazott plusz 25 százalékos árbevételi korrekció az ingatlan speciális, egyedi helyzetét, a kulturált környezetet megfelelően kifejezi, mindemellett ez a mérték a 2007. évre kimutatott átlagos növekedési ütemhez képest csak mintegy 10 százalékkal magasabb. A nagyobb városok központi részein is működő pénzváltók adatai azért is korrekciót igényeltek, mivel e helyeken tipikusan több konkurens pénzváltó működik egymás szomszédságában. Ugyanakkor az, aki autópálya matricát előre nem vásárolt, és ezért mindenképpen meg kellett állnia, jó eséllyel pénzt is vált, illetve rövid időn belül még egyszer csak az illemhely használata miatt nem áll meg. Az elsőfokú bíróság szerint aggálytalan szakértői vélemény alapján a pénzváltási tevékenység felperesi elmaradt haszna 2008. január 1-jétől 2009. október 26-áig 92.773.000,- Ft, míg 2009. október 27-étől 2011. december 31-éig 110.611.000,- Ft.

[22] Az illemhely használatából eredő elmaradt haszon számításakor úgy ítélte meg, hogy a szakértő helyesen indult ki az illemhelyet használó vendégek számára vonatkozó becslésből. A mosdót igénybe vevő személyek számára vonatkozó empirikus adat hiányában jó kiindulópont az autópálya matricát vásárló, tehát mindenképpen megálló gépjárművek száma, bár nem kizárt, hogy a gépjárművek más okból is megállhattak. Életszerű, ha valamely jármű megáll, úgy mosdóhasználat céljából rövid időn belül nem kíván ismételt megállni, illetőleg, ha a matrica vásárlását a határon tervezték megoldani, nem lett volna értelme nem sokkal ezt megelőzően másutt mosdót használni. Buszok esetében a szakértő által hivatkozott átlagosan ötven fő közel áll a valósághoz, tehergépjárművek, nemzetközi fuvarozás esetében pedig gyakori két fő gépjárművezető igénybevétele.

[23] Míg 2000-ben a cím2 határátkelőnél bejövő gépjárművek száma 3.085.425 volt, ez 2007-re 4.195.875-re nőtt, ami nyilvánvalóan a személyforgalom emelkedésével is járt. Az illemhelyet használók számát a szakértő 2008-ban 243.312, majd 2009-ben 282.300 főre becsülte, a matricát vásárló autók kisebb részével kalkulálva, egy-egy autóra átlagosan másfél fővel számolva. A befelé jövő járművek arányát 1/3-ad, a kifelé tartóként pedig 1/6-od arányban kalkulálta, ha azonban csak a 2000. évi személyforgalomhoz viszonyítunk, akkor az következik, hogy 100 áthaladó személyből kettő, illetve 2,5 fő használta volna az illemhelyet. Így a szakértő becslése inkább pesszimista, mint eltúlzott. A kifelé irányuló nagyobb használatot valószínűsíti továbbá az az észszerű feltevés is, hogy logikus az utolsó forinttal történő fizetési lehetőség igénybevétele. Az elmaradt haszon számítása körében a szakértő

részletesen indokolta, hogy milyen költségelemekkel kalkulált, s azokat miért, mennyiben vette figyelembe. A használati díj mértéke megfelel az általában tapasztaltaknak, továbbá az a feltevés is helyes, hogy az ingyenes használat szűkebb körű, s jellemzőbb a mosdók fizetős jellege. Az elsőfokú bíróság a kiegészített szakvélemény alapján 2008. január 1-jétől 2009. október 26-áig a fizetős illemhely üzemeltetése elmaradt hasznát 40.808.000,- Ft-ban határozta meg, míg 2009. október 27-étől 2017. december 31-éig ez az összeg 61.559.000,- Ft.

[24] Az autópálya matrica árusítás elmaradásából származó elmaradt haszon 2008. január 1-jétől 2009. október 26-áig 1.129.000,-Ft, 2009. október 27-étől 2011. december 31-éig 4.383.000,-Ft, míg a kieső bérleti díj az előbbi időszakra 7.425.752,-Ft, az utóbbi periódus tekintetében pedig 8.580.889,-Ft.

[25] A mellőzött bizonyítási indítványok körében az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a szakértő újabb tárgyalásra idézését, és a szakvélemény további kiegészítését nem tartotta szükségesnek. Hivatkozott még arra, hogy az I. r. alperes a tárgyalás berekesztésére figyelmeztetés után terjesztette elő azt a beadványát, amelyben a szakvéleményre tett észrevételek szakértőnek megküldését, s annak további nyilatkozattételre felhívását kérte. A törvényszék kiemelte: a szakvéleménnyel kapcsolatos, korábban elő nem adott hivatkozásoknak már nem volt helyük, másrészt pedig a bíróság a bizonyítást nem kívánta parttalanná tenni.

[26] A perköltség viseléséről az elsőfokú bíróság a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján döntött. A legmagasabb pertárgyértékhez (2.341.536.500,- Ft) képest a felperes és az I. r. alperes viszonylatában a pernyertesség-pervesztesség aránya 6-94 százalék; ez az arány a felperes és a II. r. alperes viszonylatában 32-68 százalék. A felperes ugyanakkor a III. r. alperessel szemben 75 százalékban pernyertes lett. A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (1) bekezdésének a) pontjára utalással teljes pernyertesség esetére a felperest megillető munkadíjat 14.000.000,- Ft + ÁFA összegben határozta meg, melyhez képest a felperes teljes perköltsége 27.367.067,- Ft. Ebben a viszonylatban az I. r. alperes felmerült perköltsége teljes pernyertesség esetén 14.496.070,- Ft, azzal, hogy a jogi képviseleti munkadíj a R. 3. § (2) bekezdésének c) pontján és (6) bekezdésén alapul. Mivel az I. r. alperest arányosan 13.626.240,- Ft perköltség illetné meg, ebből levonásba helyezte az említett 1.642.025,- Ft-ot, s 11.984.215,- Ft perköltség megfizetésére kötelezte a felperest.

[27] A felperes és a II. r. alperes viszonylatában 1.371.600,- Ft perköltségtöbblet ez utóbbi javára mutatkozik, ugyanakkor a perköltség többlet a felperes javára áll fenn a III. r. alperessel szemben 1.905.000,- Ft összegben.

[28] A feljegyzett 2.500.000,- Ft fellebbezési, illetve 3.500.000,- Ft felülvizsgálati eljárási illeték viselése kapcsán – figyelemmel a jelen perben még alkalmazandó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére és 14. §-ára is – úgy rendelkezett, hogy az említett összeg 94 százalékát, 5.640.000,- Ft-ot a felperesnek kell megfizetnie, míg további 360.000,- Ft feljegyzett fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

[29] Az ítélet ellen az alperesek fellebbeztek.

[30] Az I. r. alperes fellebbezési tárgyaláson módosított (Pf.24. tjk. 7.o.) fellebbezésében a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését, s az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Támadta az ítéletnek a 2008. január 1-je és a 2009. október 26-a közötti időszakra vonatkozó, a pénzváltási és az illemhely használati tevékenységből származó elmaradt haszonnal kapcsolatos rendelkezését. Álláspontja szerint az ítélet a régi Pp. 206. § (1) bekezdését és 221. § (1) bekezdését sérti azzal, hogy az elsőfokú bíróság a szakvéleményt annak ellenére fogadta el aggálytalannak, hogy annak egyes megállapításai a fennálló tényekkel, illetve a szakértő más megállapításaival ellentétben állnak, illetve tényekkel nem alátámasztottak. Azt nem vitatta, hogy kártalanítási kötelezettség terheli, mely azonban kizárólag az épület elzárásával okozati összefüggésben 2008. január 1-je és 2009. október 26-a között keletkezett károkra terjedhet ki.

[31] Álláspontja szerint abból kell kiindulni, hogy a megállási kényszer megszűnése miatt 2008. január 1-jétől az érintett ingatlan az adott autópálya szakaszon lévő vállalkozásokkal gyakorlatilag azonos státuszúvá vált, speciális helyzete megszűnt. E negatív hatást ugyan a szakértő is elismerte, és az elsőfokú ítélet is rögzíti, azonban számszerűsítetten következményei nem jelennek meg. Az érintett időszakban így alapvetően negatív hatás, a határátkelő jelleg megszűnése, mint forgalomcsökkentő tényező érvényesült.

[32] Hivatkozott az I. r. alperes arra, hogy a kárszámítás során – miként azt a Győri Ítéltábla Gf.II.20.181/2016/9/I. számú ítélete tartalmazza – nem kizárólag a prognosztizált árbevétel irányadó, hanem a reális és ellenőrizhető adatokkal igazolt hozamkiesés is. Abból kiindulva, hogy a felépítmény 2015. évi árfolyamon számított 100 százalékos újraelőállítási értéke alapján évi 40.361.764,- Ft haszon lenne realizálható, a 2008. január 1-je és a 2009. október 26-a közötti mintegy 22 hónapra a bíróság 142.135.752,- Ft-ot tévesen határozott meg a reálisan számítható 73.996.567,- Ft elmaradt haszon helyett. Az eltérés olyannyira jelentős, hogy azt kizárólag tételes, ellenőrizhető és igazolt tényadatok alapozhatnák meg. Az irreális elmaradt haszon arra vezethető vissza, hogy a szakvélemény nem valós tényadatokon alapul, a szakértői kalkuláció egyes alapösszegeinek ellenőrizhetőségét pedig a szakértő nem biztosította, s azt a törvényszék sem követelte meg.

[33] Hangsúlyozta (a Kúria Kfv.I.35.465/2011/6. számú ítéletének kiemelése mellett), hogy a bírói gyakorlat szerint, amennyiben a szakértő valamely általa megállapított tényt érdemben befolyásoló tényezőként vesz számításba, úgy e tényező alapját igazolnia is kell. Nem fogadható el, ha a szakértő a becslést jelentősen befolyásoló adatot tényekkel nem támasztja alá. Nem elegendő ilyenkor az sem, ha a szakértő rögzít egy szerinte helytálló korrekciós tényezőt; e tényező megállapításának módszerét, a kimunkálás során értékelt tényadatokat is be kell mutatnia, vagy legalább megfélelően valószínűsítene kell.

[34] A pénzváltási tevékenységet érintően az I. r. alperes sérelmezte, hogy a szakvélemény a 2006. évi könyvelésben szereplő 45.100.000,- Ft árbevételt, mint tényleges tényadatot a cég speciális helyzetére tekintettel 25 százalékkal megnövelte, ezért bázisadatként 56.375.000,- Ft-ot határozott meg. A szakértő abból indult ki, hogy a felperes az általa figyelembe vett hét céghez hasonló árbevétel növekedést ért volna el. Ehhez képest,

amennyiben a felperes ugyanúgy növekedett volna, mint a többi cég, prognosztizálható árbevétele 2008-ban 88.000.000,- Ft helyett 70.401.100,- Ft, 2009-ben pedig 90.200.000,- Ft helyett 72.160.000,- Ft lett volna, ugyanakkor ezekben az adatokban nem jelenik meg a megállási kényszer megszűnése folytán nyilvánvalóan bekövetkező forgalomcsökkenés. Mindemellett a 2006. évi tényadatot 25 százalékkal növelni logikailag is téves, hiszen a felperes a korábbi évben is ugyanabban a speciális lokációban érte el árbevételét. Utalt arra, hogy a szakértő a 2008. és 2011. közötti időszakra prognosztizálható árbevételt a 2006-ról 2008-ra, illetve a 2006-ról 2009-re vetített változásokból kalkulálta, azaz a 2006. évi adatot korrigálta 25 százalékkal, melyet tovább növelt 56,1 százalékkal a 2008. évi eredmény, illetve 60 százalékkal a 2009. évi eredmény valószínűsítése érdekében. Ez azért nem tűnik ki világosan a szakvéleményből, mert az az egyes feltüntetett részeredményekhez vezető részletes számításokat nem rögzíti. A szakértő így – ellentétben a többi cég 2006-hoz viszonyított átlaga szerinti 56,1 százalékos növekedésével – a 2006. évi tényadathoz viszonyítva 95 százalékos növekedést vélelmezett. Ebből következően a szakértői módszer és a szakvélemény indokolása nincs szinkronban, a számítás irreális - figyelemmel arra, hogy a tényleges 2006. évi árbevételt megnövelve becsült árbevétellel számolt.

[35] Az I. r. alperes kifogásolta azt is, hogy a szakvélemény a korrekció mértékét tényadattal nem támasztotta alá. Az ingatlan speciális helyzete forgalomnövelő tényezőként szerinte azért nem fogadható el, mert egyrészt 2007. után a határátkelőhely megállásra kényszerítő jellege megszűnt, másrészt jelentős a tranzitforgalom, ami a pénzváltási tevékenység szempontjából jórészt kiesik, és a pénzváltási szokások is megváltoztak, harmadrészt pedig azért sem, mert a schengeni szabályok miatt a határátkelőhelyeken a lassítás nélküli átjutást biztosítani kellett. Arra tekintettel, hogy a 25 százalékos korrekciós tétel elhagyása esetén csupán 67.236.000,- Ft elmaradt haszon lenne becsülhető, a becslést nagyon jelentősen módosító tétel megalapozottságának igazoltnak kellene lennie. Kifogásolta továbbá, hogy a szakértő a Egyesületnek tagjai közül tizennégy cégből önkényesen választott ki hetet, másrészt e hét cég adatainak összevethetősége is kérdéses. Külön sérelmezte, hogy a cég2 esetében a szakvélemény árbevétel helyett a pénzügyi műveletek bevételeivel számolt. E cég eredményeinek figyelmen kívül hagyásával az árbevétel növekmény jelentősen csökkent volna. Az I. r. alperes véleménye szerint a szakvélemény fogyatékosága a költségnövekmény meghatározásának teljes hiánya is. Nem értékelte ugyanis, hogy az összehasonlított cégek ráfordításai miként alakultak, hanem a felperes költségeit állandónak, változatlanak tekintette.

[36] Az I. r. alperes az illemhely használata tekintetében azt az ellentmondást emelte ki, hogy míg annak 2021. február 10-ei keltezésű kiegészítése a Központi Statisztikai Hivatal adataira utalt, addig korábban a szakértő abból indult ki, hogy az illemhely használata kapcsán az országból érkező autók 1/3-ával, míg a kifelé menő gépjárművek 1/6-ával lehet számolni. Kifogásolta, hogy a szakvélemény kiindulási adatként fogadta el 2008. évben 304.142, 2009. évben 352.877 autópálya matrica értékesítését, azonban a kifelé tartó gépkocsik esetében mindkét évben mintegy tízezres eltérést tartalmaz a szakvélemény. Arra is utalt, nem állapítható meg, milyen tényeken alapult az a következtetés, hogy a befelé tartó gépjárművek 1/3-a, míg a kifelé tartó gépjárművek 1/6-a használta volna az illemhelyet. A szakértő azt is csupán „bemondta”, hogy az ebből a szempontból figyelembe vett járművekből átlagosan másfél személy vette volna igénybe az illemhelyet. A szakértői kalkulációból egyébként az következne, hogy amennyiben egy személy öt percet tartózkodik a mosdóban, úgy az év minden pillanatában 2,5 fő használná azt. A szakvélemény számításán kívül hagyta továbbá, hogy a büfé vendégeinek legalább két-két mosdót ingyenesen biztosítani kellett

volna, másrészt pedig nem tért ki arra a tényadatra, hogy 2007. utolsó négy hónapjában illemhely használatból a felperes mindössze 379.186,- Ft bevételt realizált. Emellett a felperes ingatlana nem alkalmas egy busznyi ember kényelmes kiszolgálására, azaz az autóbuszok nyilvánvalóan csak az autópálya matrica gyors megvásárlása céljából állnának meg.

[37] A II. r. és a III. r. alperesek fellebbezésükben elsődlegesen a törvényszék ítéletének megváltoztatását, s a kereset elutasítását, míg másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérték. Mindenekelőtt arra hivatkoztak, hogy a követelés velük szemben elévült, annak nyugvása nem állapítható meg. A felperest semmi nem akadályozta abban, hogy igényét velük szemben az elévülési időben érvényesítse; ennek elmaradása önhibaként minősíthető. A Kúria Pfv.IV.21.608/2017/6. számú végzése velük szemben új jogot nem konstituált. A vagyongazdálkodási jog és annak változása a közhiteles nyilvántartásból ellenőrizhető, az alperesek személyének megjelölése pedig a felperes feladata és kockázata. Nem tekinthető menthető oknak, ha a felperes egy követelést adott személlyel szemben érvényesít, aztán miután ez nem vezet eredményre megpróbálkozik más személlyel is. Az elsőfokú ítélet paradoxont tartalmaz továbbá, mivel annak álláspontja szerint a Kúria hatályon kívül helyező végzése teremtett menthető okot, de egyben el is hárította az akadályt. A II. r. és a III. r. alperesek arra is utaltak, hogy a törvényszék a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján az elévülés megszakadását arra hivatkozással állapította meg, hogy a felperes és a III. r. alperes között az adott igény tekintetében már volt folyamatban eljárás, ami jogerős határozattal zárult; álláspontjuk szerint ugyanakkor marasztalás hiányában az elévülés nem szakadt meg.

[38] Érveltek továbbá azzal, hogy az alperesek között a kártalanítási felelősség nem időarányosan oszlik meg, és nem helyes a III. r. alperest érintő vagyongazdálkodási szerződésből kiindulni. Az időbeliségnek nem a kár bekövetkezése, hanem a károkozó magatartás időpontja szempontjából van jelentősége, azaz az I. r. alperes a saját károkozó magatartásával okozati összefüggésben a vagyongazdálkodási szerződés megszűnése után beállt károkért is felelős. Amennyiben pedig az okozatosság kapcsán a felperes bizonyítási kötelezettségének eleget tett volna, figyelemmel kellett volna lenni a régi Ptk. 344. §-ának többek közös károkozására vonatkozó szabályára. Előadták: a kár bekövetkezése nem egyetlen időponthoz kötődik, hanem egy folyamat eredménye. Nincs oka annak, hogy a III. r. alperes azért feleljen az I. r. alpereshez képest nagyobb értékben, mivel a szakértői számítás szerinti feltételezett növekedés felfutó időszaka az ő vagyongazdálkodásának idejére esett, holott az okfolyamatot az I. r. alperes jogelődjének magatartása indította el. A III. r. alperes véleménye szerint jelentősége van annak is, hogy a betonelemek nem ő helyezte ki, valamint sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette számításba a felperes kárenyhítési kötelezettségének elmulasztását. A felperes ugyanis kellő felkészülési idő ellenére sem tett semmi érdemleges változtatást a kialakulóban lévő helyzetből származó hátránya kiküszöbölésére. Nyilvánvalóan tudott a schengeni csatlakozás időpontjáról, így volt lehetősége a megfelelő felkészülésre. Nincs jelentősége annak, hogy az ún. piros folyosós épület felajánlása határozott időtartamra szólt, ugyanis az elutasítás ténye önmagában is arra utalt, hogy a felperes kára csökkentésében nem volt partner.

[39] A III. r. alperes rámutatott arra, hogy álláspontja szerint a beszerzett igazságügyi könyvszakértői vélemény marasztalás alapjául nem szolgálhat, részben azért, mert a szakvélemény javarészt a II. r. és a III. r. alperesek perbenállása nélkül, többszöri kiegészítés mellett, ellentmondásokra okot adó módon készült, másrészt pedig azért, mert az I. r. alperes

visszatérő kérdéseire kitérő válaszokat adott. A szakvélemény több megalapozatlan feltételezést is tartalmaz, valamint nem értékelte kellő súllyal azt, hogy a schengeni csatlakozással megszűnt a határon megállás kényszerjellege. Szerintük az elsőfokú eljárásban nem lett volna mellőzhető a kirendelt szakértő újbóli személyes meghallgatása.

[40] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Utalt arra, hogy a II. r. és a III. r. alpereseket a Kúria végzésének tartalmából következően vonta perbe, ezért szerinte az elévülési kifogás alaptalan. Mindemellett a törvényszék a megismételt eljárásban a bizonyítási eljárást a Kúria iránymutatásánál is szélesebb körben folytatta le. Kitért arra is, hogy 2007-ben az illemhely használatából csekély bevételt abban az időszakban realizált, amikor a még üzembe nem helyezett, üzleti célra létesített illemhelyekből csak két box üzemelt. A cég1 által működtetett presszó mögötti, két illemhelyrészt a büfé vendégei előbb ingyenesen, majd egyfajta becsületkasszával használhatták. A többi rész, a két darab mozgássérülteknek kialakított mosdó, az épület leghátsó részén lévő, hat darab WC részleg szaniterekkel felszerelése csak 2007. december elejére fejeződött be; addig ezeket a részlegeket lezárva tartotta. Az üzleti célú illemhelyek felszereléséről, üzembehelyezéséről a jelentős igény miatt döntött; nem tervezett kedvezményt adni a büfé használóinak sem. 2007. december elejétől állt rendelkezésre mindösszesen 10 darab WC helyiség, azonban azt csak néhány napig tudta üzemeltetni.

[41] A fellebbezések részben alaposak.

[42] A másodfokú bíróság előre bocsátja, hogy a törvényszék ítéletét a régi Pp. 253. § (3) bekezdése alapján kizárólag a fellebbezési kérelmek és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül, így az nem érintette az ítélet keresetet részben elutasító rendelkezését.

[43] Az ítéltábla a másodfokú eljárás során helyt adott az alperesek szakértői bizonyítás iránti indítványának, amely az elsőfokú bíróság által kirendelt igazságügyi könyvszakértő szakvéleménye további kiegészítésére irányult. Ezek a bizonyítási indítványok megfeleltek a régi Pp. 235. § (1) bekezdése III. mondatának, mivel azokat az elsőfokú bíróság érdemi ok nélkül mellőzte, és az indítványokat az alperesek már az elsőfokú eljárás során is előterjesztették. (P.20.691/2018/85., 86., 90. sz. alattiak) Az alperesek által felvetett egyes kérdésekre a fellebbezési eljárás során elrendelt (Pf.12., 16/I. végzések) kiegészítő szakértői bizonyítás eredményeként szakértől igazságügyi szakértő, valamint az általa bevont szakértő2 eseti szakértő az írásban (Pf.20. szám), valamint a személyes meghallgatásuk útján szóban (Pf.24. tjk.) kiegészített szakvéleményükben megváltoztatták az elsőfokon előterjesztett szakvéleményükben meghatározott egyes elmaradt haszon összegeket. A kiegészített szakértői bizonyítás - következőkben részletezett - adataival az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást módosította.

[44] Ezen kiegészítésen túlmenően az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából releváns tényállást helytállóan állapította meg, az abból levont jogi következtetései is helyesek, ugyanakkor az elmaradt haszon összegét tekintve – a tényállás kismértékű módosítására figyelemmel - az ítéltábla a törvényszék álláspontjával részben nem értett egyet.

[45] A megismételt eljárásban irányadó volt, hogy a Kúria Pfv.IV.21.608/2017/6. számú végzésében kifejtette: az I. r. alperes jogelődjének cselekményével, a felperes épületét a forgalomtól elzáró betonelemek kihelyezésével a károkozás csupán megkezdődött, a felperes kárát azonban nem csupán az egy egyszeri károkozó cselekmény, hanem a kihelyezett betonelemekkel az épület forgalomtól való állandósult elzárása, és ennek az állapotnak a folyamatos fenntartása is okozta. Az I. r. alperes jogelődje 2009. október 26-a után már nem volt vagyonkezelője a perbeli ingatlandnak, a közte és a felperes között keletkezett kárkötelmi jogviszony is megszűnt. A Kúria indokaiból következik egyrészt, hogy a 2009. október 27-e és a 2011. december 31-e közötti időszakra elmaradt haszon formájában keletkezett kár az I. r. alperestől nem követelhető, illetőleg az is, ez az igény az adott időszakra az új vagyonkezelővel szemben érvényesíthető.

[46] Mivel a II. r. és a III. r. alperesek fellebbezésükben a velük szembeni követelés elévülésére is hivatkoztak, az ítéltábla mindenekelőtt ezen alperesek elévülési kifogását vizsgálta. A követelés elévülése kérdésének megítélésakor abból kellett kiindulni, hogy a III. r. alperes vagyonkezelői joga 2009. október 27-én keletkezett, ezért a régi Ptk. 326. § (1) bekezdése alapján a felperes vele szembeni, a korlátozás folyamatos fenntartásából eredő igénye ekkor vált esedékessé. A felperes eredetileg a per jelenlegi III. r. alperesével szemben érvényesített elmaradt haszna megfizetését a jelenlegi I. r. és III. r. alperesektől követelte. A keresetet a Győri Törvényszék 31.G.20.262/2011/38. számú ítéletében mindkét alperest érintően elutasította. A Győri Ítéltábla 2013. március 6-én meghozott Gf.II.20.261/2012/10. számú rész- és közbenső ítéletével a jelenlegi III. r. alperest érintően az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, figyelemmel arra, hogy álláspontja szerint a későbbi vagyonkezelő a tulajdoni korlátozás megtörténte után keletkezett károkért nem felelhet.

[47] A Kúria a jogerős ítéletet (Győri Ítéltábla Gf.II.20.181/2016/9/I.) hatályon kívül helyező Pfv.IV.21.608/2017/6. számú végzését 2018. szeptember 19-én hozta meg; e végzés kézbesítésére a felperesnek 2018. november 29-én került sor. A felperes a II. r. alperest, valamint a III. r. alperest – utóbbit ismételten – a 2018. december 20-án érkezett 5. sorszámu beadványában vonta perbe.

[48] A régi Ptk. 326. § (2) bekezdéséből következőn abban az esetben, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra. A felperes az elévülés nyugvására okot adó körülményként azt jelölte meg, hogy csupán a Kúria hivatkozott végzéséből szerzett tudomást arról, miszerint a 2009. október 27-ét követő időszakra követelését az I. r. alperessel szemben nem, hanem kizárólag a III. r. alperes vonatkozásában érvényesítheti.

[49] Annak a megítélése, hogy valamely körülmény alkalmas-e az elévülés nyugvásának megállapítására, mindig egyedi mérlegelést igényel (Kúria Pfv.III.20.880/2020/7. számú és Pfv.III.21.198/2020/8. számú ítéletei). Különösen így van ez akkor, amikor a jogosult az elévülés nyugvásának okaként egy olyan vitás jogkérdésre hivatkozik, amelynek tárgyában, vagy amellyel összefüggésben hatóság, bíróság előtti jogvita volt folyamatban. A bírói gyakorlat az elévülés nyugvására ebben a körben csak szűk körben, s abban az esetben lát lehetőséget, amikor valamely körülmény ténylegesen és hibáján kívül

akadályozza a jogosultat követelése érvényesítésében (Kúria Pfv.V.20.789/2019/5. számú részítélete).

[50] Általánosságban leszögezhető, hogy a félnek a követelés érvényesítésével kapcsolatos téves jogi álláspontja csak kivételesen vezethet az elévülés nyugvásához, ugyanis az elévülés jogpolitikai céljával ellentétes volna, ha ezáltal válna lehetővé valamely igény szinte időkorlát nélküli érvényesítése. Az eset körülményeihez képest azonban a bizonytalan jogi helyzet menthető oknak minősülhet. A bírói gyakorlat az elévülés nyugvásának megállapítására lehetőséget lát olyankor, amikor az igényt érvényesítő számára valamely korábbi elutasító ítélet indokolásából válik nyilvánvalóvá, hogy korábban téves jogcímen érvényesített követelést; ez esetben az utóbb azonos tényalapon, de más jogcímen érvényesített igény elévülése nem állapítható meg (Kúria Pfv.I.20.816/2013/9. számú ítélete – közzétéve: BH2014.270.). Máskor elsőfokú bíróság mulasztása bizonyult az igényérvényesítést akadályozó menthető oknak (Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.20.031/1973.), illetőleg a bizonytalan jogi helyzet menthető oknak minősülhet akkor is, ha az eljáró bíróságok valamely vitás jogkérdést ítélnék meg ellentétesen. Hangsúlyozza azt is a bírói gyakorlat, hogy az elévülés nyugvásának feltételeit a bíróság méltányosan állapítja meg. (Kúria Gfv.VII.30.093/2015/7. számú ítélete – közzétéve: BH2016.62.).

[51] A jelen perben a Győri Ítéltábla álláspontja az volt, hogy a felperest ért kár bekövetkezett már a betonelemek elhelyezésével, a korlátozással, s a vagyongazdálkodási szerződés módosítása az I. r. alperes kárfelelősségét nem érintette. Helyesen utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy ehhez képest a Kúria végzése az I. r. alperes kárfelelősségét időben behatárolta. Az ítéltábla jogerős rész- és közbenső ítéletét követően a felperesnek valóban nem kellett számolnia azzal, hogy kártalanítási igényének kötelezettje nem csupán az I. r. alperes, hanem a III. r. alperes is, így az adott esetben az elévülés nyugvásának feltételeit indokolt a felperesre nézve méltányosan megállapítani. Így az ítéltábla egyetértett a törvényszék azon következtetésével, hogy az adott esetben az elévülés a Kúria végzésének a felperessel közléséig nyugodott. Ettől számítva pedig a felperes a III.r. alperessel szembeni keresetét egy éven belül előterjesztette. (rég. Ptk. 326. (2) bekezdése)

[52] A II.r.- III. r. alperes fellebbezési érvelésével (4. oldal 3. pont (1) bekezdés) szemben a rég. Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján a követelés bírósági úton való érvényesítése - eltérően a Ptk. 6:25. § (1) bekezdése c) pontjába foglalt szabályozástól - akkor is megszakította az elévülést, ha a bíróság az eljárás befejezéseként nem hozott jogerős érdemi határozatot. Így a törvényszék nem tévedett ítélete (34) bekezdésben, amikor a III. r. alperessel szembeni perindítás elévülést megszakító hatását állapította meg.

[53] Az ítéltábla rámutat arra is, hogy a Győri Ítéltábla Gf.II.20.261/2012/10. számú ítélete a III. r. alperessel szembeni kereseti kérelem szempontjából nem minősül res iudicata-nak, ugyanis a felperes korábban keresetét a tulajdonában lévő épület gyalogos- és gépjárműforgalom előli elzárására, az ezzel okozott kárra alapította, míg a kereset kiterjesztését követően követelésének ténybeli alapja az volt, hogy a III. r. alperes a károkozó állapotot vagyongazdálkodóvá válását követően fenntartotta. Megjegyzendő, hogy ez az álláspont megjelenik a Győri Ítéltábla Pkf.II.25.528/2019/2. számú végzésében is.

[54] Az I. r. alperes, illetve a III. r. alperes kártalanítási felelőssége tehát időarányosan vagyongazdálkodási jogviszonyuk időtartamának megfelelően oszlik meg, azaz míg az I. r. alperes kártalanítási felelőssége a 2008. január 1-je és a 2009. október 26-a, addig a III. r. alperesé a 2009. október 27-e és a 2011. december 31-e közötti időszakra áll fenn. Nincs jelentősége annak, hogy a betonelemeket nem a III. r. alperes helyezte ki, ugyanis a korlátozást új vagyongazdálkodóként is folyamatosan fenntartotta. Mindemellett arra vonatkozóan nem áll rendelkezésre peradat, hogy a II. ütem szerinti munkálatok elvégzését a felperes perindítása akadályozza. Mentésülése érdekében a III. r. alperes nem hivatkozhat alappal arra, hogy a cég3 éppen a folyamatban lévő per miatt nem veszi vagyongazdálkodásába az ingatlant. Felelőssége alól azzal mentesülhetett volna, ha vagyongazdálkodásának időszakában nem tanúsít károkozó magatartást, illetőleg, ha kielégíti a felperesnek a régi Ptk. 108. §-ára alapított igényét.

[55] Nem alapos a III. r. alperes arra vonatkozó hivatkozása sem, hogy a felperes az ún. piros folyosós épület el nem fogadásával kárenyhítési kötelezettségét sértette meg. A felperes ezt az épületet előadása szerint azért nem fogadta el, mert nagyon sokat kellett volna költenie rá, másrészt pedig elhelyezkedése kedvezőtlen. Azt pedig az I. r. alperes maga adta elő, miszerint központi rendelkezés volt, hogy eleve csak egy évre köthetett volna bérleti szerződést. Az I. r. alperes alkalmazottja, tanúl tanúkénti meghallgatása során kifejtette továbbá, ez az épület is forgalom elől elzárt területen van (tanúl tanú vallomása – Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 31.G.20.283/2009/26. számú jegyzőkönyv 4. oldala).

[56] Az ítéltábla a III. r. alperes további érvelése kapcsán rámutat arra is, hogy perbevonását követően megismerhette a per valamennyi iratát, a korábban keletkezett szakértői véleményt, illetőleg annak kiegészítéseit egyaránt. Perbevonása óta a kirendelt szakértő a szakvéleményt többször ismételt kiegészítette, s a III. r. alperesnek is lehetősége volt észrevételei előterjesztésére.

[57] Az I. r. és a III. r. alpereseknek az elsőfokú bíróság ítéletének az elmaradt haszon mértékére vonatkozó fellebbezése kapcsán az ítéltábla azt bocsátja előre, hogy a fellebbezési eljárásban kiegészített szakvélemény alapján a felperest megillető kártalanítás összege meghatározható, így nem volt helye a régi Pp. 252. § (3) bekezdése alapján a törvényszék ítélete hatályon kívül helyezésének.

[58] A kártalanítási kereset elbírálásánál az ítéltábla nem értett egyet a törvényszék azon megítélésével, hogy a jogszerű károkozás következményét képező kártalanítás „szűkebb körű” a jogellenes károkozás következményét jelentő kártérítésnél. Helyesen ugyanis a kártalanítási kötelezettséget előidéző károkozó magatartás tanúsítását ugyan a törvény megengedetté teszi, ez a károkozó magatartás azonban a károkozó terhére feltétlen (abszolút) helytállási kötelezettséget teremt, amely azt jelenti, hogy a károkozó a kártérítési felelősségre irányadó szabályok szerint nem mentheti ki magát. (Dr. Petrik Ferenc: A kártérítési jog. HVG-Orac 2002. 286. oldal) A károkozó teljes helytállási kötelezettségén túl a jogszabályi engedély alapján okozott kár megtérítésének módjában, mértékében, terjedelmében nincs különbség a kártérítési, illetve kártalanítási kötelezettség között. Ezt az elvi tételt a felek jogviszonyára még nem irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:564.§-a törvényben foglaltan is tartalmazza, azonban a régi Ptk.108.§-a alapján fennálló kártalanítási kötelezettség esetén (a Ptk. hatálya alatt) ugyancsak ez az irányadó a kártalanítás mértékére.

[59] Az elmaradt vagyoni előny, az elmaradt haszon általános értelemben abból fakad, hogy a károsult vagyónába alaposan remélhetően bekerülő vagyonelemek a károkozó magatartás folytán mégsem kerülnek be, illetve a már a vagyonba tartozó vagyonelemek értéknövekedése nem következik be. Az ítéltábla fenntartja, hogy az elmaradt vagyoni előny megállapíthatóságához kellőképpen bizonyított, valóságos bevételi, kiadási (jövedelmi) adatok szükségesek. Az üzleti működésből származó elmaradt vagyoni előny megállapításához annak bizonyítása szükséges, hogy ahhoz a károsult a károkozó magatartás hiányában a bizonyossággal határos valószínűséggel hozzájuthatott volna. A kárszámítás során tehát nem csak a prognosztizált árbevétel az irányadó, hanem az a hozamkiesés, amit a reális és ellenőrizhető adatok igazolnak. (BH 1995.229., BH1988.106., BDT 2009.2042., BDT 2007.1556., Legfelsőbb Bíróság Pf.VI.22.394/2006/4., Győri Ítéltábla Pf.II.20.317/2012/16., Gf.II.20.181/2016/9/I.szám) Kétségtelen, hogy meghatározása összetett kérdés, mely alapvetően abból fakad, hogy a tényleges helyzetet egy soha meg nem valósult hipotetikus helyzettel kell összevetni.

[60] A másodfokú bíróság az adott esetben abból indult ki, hogy Magyarországnak a schengeni övezethez csatlakozásával csak részben, s kisebb mértékben szűnt meg a felperesi ingatlan speciális, egyedülálló helyzete. Ezt az egyedi helyzetet a különösen kedvező elhelyezkedés alapozta meg, különös tekintettel arra, hogy a cím² határátkelőhely Magyarországon a legnagyobb forgalmú; évente tizenegymillió ember halad itt át. Az elzárást megelőzően a felperes épülete a befelé és a kifelé tartó forgalmi sávról egyaránt megközelíthető volt. Az elzárás óta a tervezett, a II. ütembe tartozó átalakítások elmaradásával összefüggésben a forgalom a határátkelőhelyen lassított, gyakran ellenőrzésekkel érintett. Nem tévedett tehát sem a szakértő, sem az elsőfokú bíróság, hogy a speciális lokáción alapulóan az elmaradt haszon becslésénél pozitív tendenciát jelentő számítást fogadott el.

[61] Arra helyesen utalt az I. r. alperes, hogy a kártalanítási igénynek időbeli korlátja van; nem vitásan az előreláthatósági elv alkalmazása mellett a felperes csak a beruházás megtérülésének időtartamára, a szakvéleményben meghatározott négy évre érvényesíthet elmaradt haszonból álló kártalanítási igényt. Az őt terhelő károkozási időszakra vonatkozóan az I. r. alperes – a III. r. alpereshez hasonlóan - a felperes valamennyi üzleti haszna megtérítésére köteles, ami nem áll összefüggésben a vállalkozásnak helyet adó felépítmény azonos időszakra eső újraelőállítási értékével.

[62] Bár az I. r. alperes fellebbezésében hivatkozott, közigazgatási perben hozott határozatnak, a Kúria Kfv.I.35.465/2011/6. számon meghozott ítéletének tényállása a jelen perbelitől jelentősen eltér, azzal az ítéltábla egyetért, hogy amennyiben az üzleti haszon megállapítása szakértői becsléssel történik, úgy a becslésnek olyan kiinduló adatokon kell nyugodnia, amelyekben keresztül a becslés helyessége ellenőrizhető. Egyetért a másodfokú bíróság azzal is, hogy a szakértői bizonyítás során a szakértőtől a megállapításait alátámasztó összehasonlító adatok és tények ismertetését meg kell követelni; erre a megismételt eljárás során sokszorosán kiegészített szakértői bizonyítás folyamán sor is került.

[63] Az I. r. alperes fellebbezésében vitássá tett tételek közül a pénzváltási tevékenység elmaradt haszna meghatározásakor a kirendelt igazságügyi könyvszakértő szakvéleményében hangsúlyozta, hogy nem a felperes 2006. évi adataiból, hanem a piacon

hasonló tevékenységet folytató hét cég árbevételének változásából indult ki. Azt az I. r. alperes fellebbezésében helytállóan emelte ki, hogy a felperes 2008. évi prognosztizált árbevétele, 56.375.000,- Ft mint a 2006. évi bevételi adata 25 %-al növelt összege aggályt keltő.(Pp.182. § (3) bekezdése) Erre a kalkulációra a szakértő az elsőfokú eljárás során csak részben adott megfelelő magyarázatot, amikor utalt a gépkocsiszám drasztikus, ötszörös növekedésére, illetve a felperes által elvégzett beruházás által teremtett kulturált körülményekre. Azt sem lehet figyelmen kívül hagyni a 2006. évi bevétel kapcsán, hogy a felújítást jelentő beruházás ekkor még nem valósult meg, s a gépjárműforgalom is szerényebb volt.

[64] Ugyanakkor a szakértő a másodfokú eljárásban kiegészített szakvéleményében megindokolta, hogy az összehasonlítás alapjául szolgáló pénzváltó vállalkozások adataiból a többé-kevésbé hasonló profillal rendelkező vállalkozások átlagos növekedési ütemét mutatta ki, ugyanakkor nem volt cél az adatok mögött meghúzódó közgazdasági és számviteli folyamatok elemzése.

[65] A fellebbezési eljárás során kiegészített szakvéleményében a szakértő az I.r. alperes észrevételére immár számításon kívül hagyta a cég2 adatait, ugyanis ennek az összehasonlító adatként figyelembe vett cégnek a 2006. évben pénzváltásból származó árbevétele nem volt. Magyarázatot adott arra is, hogy a felperes könyvelése (a G.20.283/2009/27/F/1. sz. alatt csatolt 2006. évi főkönyvi kivonat) szerinti, 2006. évi 45.100.000,-Ft pénzváltási árbevétel a cég 2006. január – november hónapok közötti, 11 hónapra számított árbevétele, figyelemmel arra, hogy ebben az évben tevékenységét november hónapban befejezte. Egyszerű matematikai módszerrel a 2006. évi teljes árbevételt egyhavi átlagos árbevétel hozzáadásával, 49.200.000,- Ft-ra korrigálta, annak ellenére, hogy a december hónap köztudomásúan az ilyen tevékenységet folytató vállalkozásnál a legerősebb. Ezt a bevételi tényadatot a már hivatkozott körülményekre figyelemmel (az elsőfokú eljárás során véleményezett 25 %-al szemben) 14,58 %-al (kerekítve 15 %-al) emelve adódik az elmaradt haszon meghatározása során kiindulópontot képező 56.325.000,- Ft összeg. (Pf.24. tjk., Pf.20. szakvélemény 6. oldal)

[66] A szakvélemény azt ugyancsak megindokolta, hogy az elmaradt haszon mértékét a számtani átlag, valamint a tisztított számtani átlag kombinációjával határozta meg, tehát egyik módszert sem tekintette kizárólagosnak.

[67] A kiegészített szakvélemény ekként a pénzváltási tevékenységből származó elmaradt haszon mértékét a 2008. január 1-je és a 2009. október 26-a közötti időszakra 81.119.000,- Ft-ban, míg a 2009. október 27-e és a 2011. december 31-e közötti időszakra 86.708.000,- Ft-ban határozta meg.

[68] Arra ugyanakkor helyesen utalt az I. r. alperes, hogy a felperes 2008-ban – a három darab 5 m2-es helyiségben folytatott tevékenysége eredményeként – ténylegesen 7.562.000,- Ft bevételt ért el, melyhez képest az adott időszakokra kalkulált bevétel több mint tízszeres növekedést mutat. Helyesen hivatkozott az I.r. alperes arra is, hogy a kiegészített szakvélemény a 2008.- 2011. évek között dinamikusan emelkedő pénzváltási árbevételhez csak rezsiköltség növekedést társított, azonban a munkaerő költség növekedését nem. (Pf.23. 5. oldal, Pf.24. tjk. 5. oldal utolsó bekezdés) Az ítéltábla álláspontja szerint ezért a

szakvéleményt korrigálni kellett annyiban, hogy a feltételezett megnövekedett forgalom bizonyosan további munkaerő igénybevételét tette volna szükségessé. Az ítéltábla mérlegeléssel (Pp.206. § (1) bekezdése) arra a következtetésre jutott, hogy ez a forgalmi volumen másfél fővel több munkaerő alkalmazását indokolta volna. A mérlegelésnél a felperes azon fellebbezési nyilatkozatára volt figyelemmel, amely szerint forgalomtól függően tudták növelni a pénzváltó alkalmazottak számát. (Pf.24. tjk. 6. oldal)

[69] A megnövekedett pénzváltási forgalom miatti másfél fő munkavállaló munkaerő-költsége meghatározásához további szakértői bizonyításra nem volt szükség, mert a Pf. 20. sz. alatti szakvélemény 10.-11. oldalán található táblázatokból a munkavállalói többlet bérköltség kiszámítható volt szakértői közreműködés nélkül is.

[70] 2008-ban 1 főre a munkabér költség 1.368.684 Ft-ban, 2009-ben (október 26-ig) 1.165.135 Ft-ban állapítható meg (együtt: 2.534.135 Ft); 1,5 főre így 3.801.203 Ft-ban.

[71] A munkabér költség 1,5 főre a III.r. alperest terhelő időszakban 2009.október 27-től 2009. december 31-ig 385.885 Ft; 2010-re 2.127.960 Ft; 2011-re 2.287.548 Ft, összesen 4.801.393 Ft.

[72] apEzen számítás alapján a másodfokú bíróság a felperest a pénzváltás elmaradt haszna címén megillető összeget a 2008. január 1. és a 2009. október 26-a közötti időszakra, az említett 3.801.203 Ft levonása után 77.317.797,- Ft-ban, míg a 2009. október 27. és a 2011. december 31. közötti időszakra 4.801.393 Ft levonásával 81.906.607,- Ft-ban határozta meg.

[73] Az illemhely használattal kapcsolatos elmaradt haszon tekintetében a szakértő az elsőfokú eljárásban előterjesztett szakvéleményében a cégnek az autópálya matricát vásárlók számára vonatkozóan adott adatszolgáltatásából indult ki. Akként kalkulált, hogy a matrica vásárlás miatt megállók 1/3-a, illetve a kimenő forgalomban 1/6-a használná az illemhelyet, továbbá arra volt figyelemmel, hogy egy-egy személygépkocsiban átlagosan három, autóbuszban ötven, míg tehergépkocsiban két fő utazik.

[74] A szakértő a fellebbezési eljárásban benyújtott kiegészítő szakvéleményében a felperes 2008. évi számviteli adatai alapján az autópálya matrica értékesítések 10 százalékának nem helységiben értékesítését valószínűsíthetőnek tartotta, így a vonatkozó adatokat korrigálta. Emellett magyarázatot adott a Központi Statisztikai Hivatalnak a határátkelőhelyen mért személyforgalmi adatai figyelembevételére, és az elsőfokú eljárásban előterjesztett, az I. r. alperes által kifogásolt számítási hibáját is korrigálta. Azt is előadta, hogy öt fő takarítószeméllyel számolt, s az aktuális minimálbért vette figyelembe. Minden megálló, és az illemhelyet használó gépjármű esetében átlagosan 1,5 fő fizetős használatot számolt. Az illemhelyet potenciálisan használók számára vonatkozó – az áthaladó autók számához viszonyítottan amúgy is szerény - becslését a károkozó alperesek javára módosította, így az I. r. alperes vagyonkezelői jogával érintett időszakban ezen a jogcímen 25.800.122,- Ft, míg a III. r. alperesre vonatkozóan 38.811.050,- Ft elmaradt haszon kalkulálható.

[75] Az I. r. alperes a törvényszéknek a tárgyalás berekesztésére figyelmeztetését követően benyújtott 90. sorszámú beadványában utalt arra, hogy az illemhely használatából 2007. utolsó négy hónapjában realizált 379.186,-Ft bevételből kell kiindulni. Ehhez képest az állapítható meg, hogy a felperes néhány nappal az elzárást megelőzően fejezte be az illemhely bővítést, s az átalakítás után 10 WC box fogadta volna a vendégeket. Az érintett időszakban csupán egy férfi és egy női WC állt a vendégek rendelkezésre, akik a használatért ellenértéket becsületkasszás rendszerben fizethettek. Mindezek miatt az említett bevételi adatok összehasonlítás alapjául nem szolgálhatnak, s a szakértő megfelelően alátámasztott becslésének megkérdőjelezésére nem alkalmasak.

[76] A felperes tehát az alábbi összegben jogosult elmaradt haszon jogcímén kártalanításra:

[77] Ezért a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben és akként változtatta meg, hogy a kártalanítás jogcímén az I. r. alperes által a felperesnek megfizetendő 142.135.752,- Ft összeget 111.672.671,- Ft-ra, és ennek az elsőfokú ítéletben írt kamatára, míg a kártalanítás jogcímén a III. r. alperes részéről a felperesnek megfizetendő 185.133.189,- Ft összeget 133.681.546,- Ft-ra, s ennek az elsőfokú ítéletben írt kamatára leszállította. Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet fellebbezett (a III.r. alperest ingatlan megvásárlására - , a II.r. alperest ennek tűrésére – , a felperest birtokba bocsátására kötelező, valamint a földhivatali megkeresését tartalmazó) rendelkezését helybenhagyta.

[78] A megváltozott pernyertességi-pervesztességi arányoknak megfelelően az elsőfokú ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit a másodfokú bíróság részben és akként változtatta meg, hogy a felperes részéről az I. r. alperesnek megfizetendő 11.984.215,- Ft elsőfokú, másodfokú és felülvizsgálati eljárási részperköltséget 12.600.000,- Ft-ra felemelte, a III. r. alperes által a felperes részére megfizetendő 1.905.000,- Ft részperköltséget pedig 1.000.000,- Ft-ra leszállította [rég Pp. 81. § (1) bekezdése].

[79] A feljegyzett fellebbezési, illetve felülvizsgálati eljárási illeték viselése kapcsán az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását indokolta, hogy a törvényszék tévesen indult ki abból, hogy a legmagasabb pertárgy értékhez képest a felperes az I. r. alperessel szemben mintegy 6 százalékban bizonyult pernyertesnek, s 94 százalékban pervesztesnek. Ezzel szemben a fellebbezési pertárgyérték 692.485.490,- Ft, míg a felülvizsgálati eljárási pertárgyérték 419.219.833,- Ft volt, ekként arányosan a felperesnek 2.097.000,- Ft fellebbezési és 2.567.600,- Ft felülvizsgálati eljárási, mindösszesen 4.664.600,- Ft illetéket kell megfizetnie, míg további 1.335.400,- Ft feljegyzett illeték marad az állam terhén.

[80] Arra figyelemmel, hogy az alperesek fellebbezése csupán kisebb részben – az I. r. alperes esetében 21, míg a III. r. alperes vonatkozásában 28 százalékban – alapos, a régi Pp. 81. § (1) bekezdésére hivatkozással az ítéltábla az I. r. alperest 1.350.000,- Ft, a II.r -III. r. alperest pedig egyetemlegesen (Pp. 82. § (1) bekezdése) 2.350.000,- Ft másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a felperes javára. A jogi képvisleti munkadíj kapcsán az ítéltábla a R. 3. § (2) bekezdésének c) pontját, (5) és (6) bekezdéseit, valamint 4/A. § (1) bekezdését hívja fel, s utal végül arra, hogy számításba vette az I. r. és a III. r. alperesek által előlegezett szakértői költséget is.

Győr, 2021. november 19.

Dr.Ferenczy Tamás s.k.

Dr.Szabó Péter s.k.

Dr.Bajnok István s.k

bíró

a tanács elnöke

előadó bíró